

kleigronden in januari-februari, lichtere leemgronden in maart tot half april en zandgronden van half april tot eind mei bemest moeten worden. Het effect zal sneller optreden naarmate de periode ná de bemesting meer neerslag geeft. Gewaarschuwd moet worden tegen het strooien van stikstof bij het begin van dooi; volgens onderzoeken van Ir. Delver („De Fruitteelt” 25 januari 1964) treden dan grote verliezen aan stikstof op, vooral als de grond diep bevroren is en er veel smeltwater door ontdooiende sneeuw is.

c. Plaats van bemesting.

In populierenbeplantingen heeft een stikstofbemesting over de hele oppervlakte geen zin, tenzij het een om bijzondere redenen gegeven bemesting in oudere beplantingen betreft; over dit laatste geval weiden we nu niet verder uit. Men kan volstaan met de meststof om de jonge bomen uit te strooien, waarbij er vooral op moet worden gelet dat de stikstofmeststof niet op een hoopje bij de jonge stam komt te liggen, met het gevaar dat dan verbrandings- of vergiftigingsverschijnselen optreden. De meststof moet dus om de bomen, b.v. over een oppervlakte van ca. 1 m², worden verspreid.

d. Hoeveelheid meststof.

In het populierenhandboek noemden wij giften van 50 à 100 gram meststof per boom. Gezien recente ervaringen in de fruitteelt en in de populierenteelt in het buitenland zijn wij geneigd in dit advies enige wijzigingen te brengen.

Voor 1-jarig plantsoen kan, in het eerste jaar van de beplanting, inderdaad worden volstaan met 100 gram per boom. Bij gebruik van zwaardere planten moet 200 à 250 gram worden aanbevolen. Bij bemesting in het tweede en derde jaar na aanleg kan 200 tot 300 gram per boom worden gegeven. Veel hangt daarbij af van de dichtheid en de samenstelling van de onkruidvegetatie en van de aard van de grond. Hoe zwaarder de grond, hoe dichter de onkruidvegetatie en hoe meer grassen daarin, des te meer stikstof moet worden toegediend. Een stik-

stofbemesting van „zwart” gehouden grond heeft geen zin.

e. Duur van de bemesting.

Uit hetgeen in het begin van dit artikel is opgemerkt over de vraag „wanneer treedt stikstofgebrek op”, zal duidelijk zijn dat vooral in de eerste jaren, als de populier nog niet een goed ontwikkeld wortelstelsel heeft, een jaarlijkse stikstofbemesting noodzakelijk is. Heeft het wortelstelsel zich voldoende ontwikkeld dan treedt zelden nog stikstofgebrek op en heeft derhalve stikstofbemesting geen zin meer. Het zal daarom van het geval afhangen hoelang men na de aanleg met stikstofbemesting moet doorgaan. Op de meeste populierengronden zal dit niet langer dan 2 à 3 jaar zijn. De ervaring heeft geleerd dat stikstofbemesting het langst nodig blijft op dichte zandgronden en het kortst op diep bewerkte rijke gronden, vooropgesteld dat men niet te maken heeft met een geheel schoongehouden grond, daar deze immers geen stikstofbemesting vraagt. Beplantingen met els vragen alleen in het eerste jaar een stikstofbemesting; daarna is deze bij een goede groei van de els niet meer nodig.

Heeft grondonderzoek zin?

Chemisch onderzoek van een grondmonster heeft altijd zin, n.l. voor de bepaling van pH en fosfaattoestand, welke beide van fundamentele betekenis zijn voor de vraag of de grond wel of niet geschikt is voor populier. Voor de populierenteler geeft het echter géén informatie over de vraag of wel of niet met stikstof moet worden bemest.

Conclusie: stikstofbemesting als teeltmaatregel.

Men dient er van uit te gaan dat stikstofbemesting van populier in de eerste jaren na de aanleg van de beplanting een noodzakelijke, niet dure en lonende cultuurmaatregel is, in alle gevallen waar niet door bepaalde teeltmethoden (schoonhouden van de grond, gebruik van een bodembedekker) de stikstofverzorging van de populier gewaarborgd is.

H. J. Gerritsen / De Cricketbat-wilg¹⁾

Hoofd Afdeling Plantsoen en Boomzaden, Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij

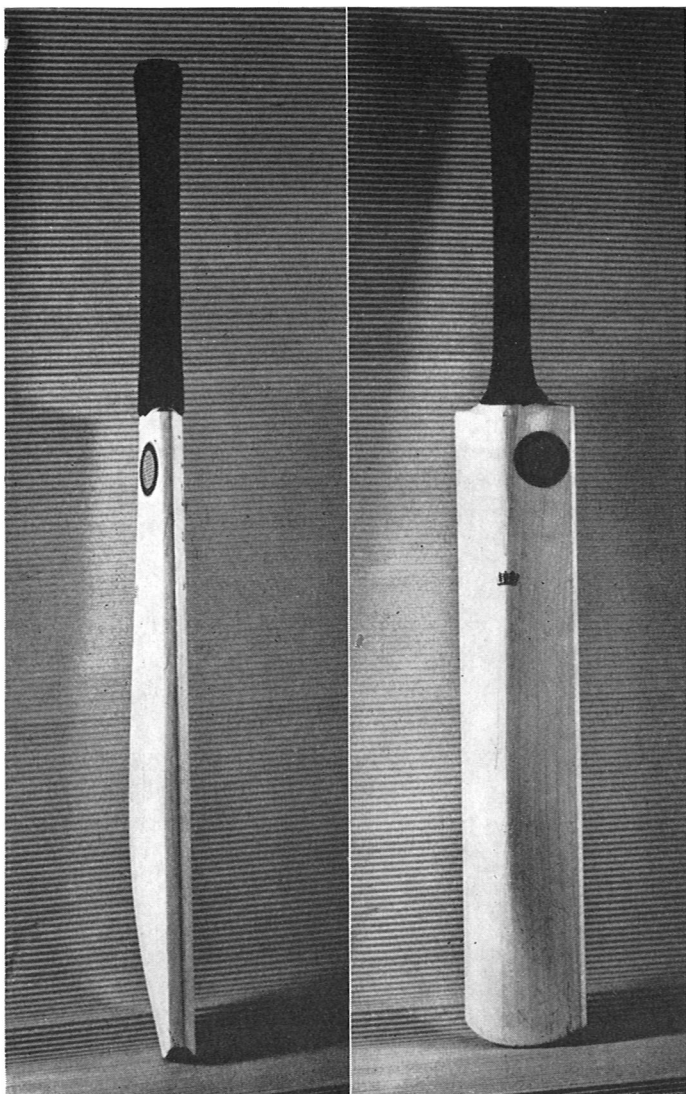

Salix alba 'Coerulea', geplaat in 1952.

Bij mijn bezoek aan Engeland in het voorjaar van 1951 ter gelegenheid van het Internationale Populieren congres heb ik naast diverse populierenbeplantingen ook enige aanplanten gezien van de cricketbatwilg. Tevens bezochten wij een onderneming waar cricketbats werden gemaakt. De teelt van cricketbatwilgen vond ik interessant en in het voorjaar van 1952 heb ik dan ook een klein aantal bomen (7 stuks) geplant op mijn terrein te Rozendaal (Gld.), zonder te weten hoe ik het hout te zijner tijd naar Engeland zou kunnen verhandelen. De wilgen groeiden voorspoedig en werden op de juiste wijze onderhouden. De bomen staan langs een stromende beek. Onderlinge afstand 7 meter. Momenteel, dus op een leeftijd van 13 jaar hebben de takvrije, 3 meter lange stammen de volgende omtrekmaten op het midden 130 - 136 - 135 - 125 - 138 - 103 en 106 centimeter. Van de twee laatste bomen is er één enige jaren geleden losgewaaid (wortelrot) terwijl de andere boom door brand is beschadigd.

In het augustusnummer 1964 van dit blad las ik een advertentie waarin te koop werden gevraagd ongeknottte wilgen van *Salix alba 'Coerulea'* van 14 jaar oud. Bij nadere informatie vernam ik dat dit hout geschikt moest zijn voor de fabricage van cricketbats. Een Engelse Cricketbatonderneming wil, bij gebrek aan voldoende hout, wilgenhout uit Nederland importeren.

¹⁾ Foto's Heidemaatschappij.

Cricketbats.

Hout voor cricketbats moet aan de volgende eisen voldoen. Het moet zacht zijn en licht in gewicht, blank (wit) van kleur - rechtdradig - kwastvrij en gemakkelijk te kloven. Verder moet het veerkrachtig zijn en harde klappen kunnen opvangen, zonder te versplinteren. Aan deze eisen kan snel gegroeid, goed geteeld wilgenhout voldoen. In Engeland worden vrijwel uitsluitend „bats” gemaakt van hout van de cricketbatwilg, waaronder men verstaat *Salix alba* 'Coerulea' (*Salix alba* 'Calva').

Op goede voedzame - vochthoudende, doorlatende grond met een ontwatering van 60-80 cm kan een snelle groei worden verwacht. Dit kan kleigrond of zandgrond zijn, veengrond is over het algemeen minder geschikt.

Op kaden langs beken en andere waterlopen met stromend, zuurstofrijk water gedijen wilgen goed. De wilg is een lichte houtsoort en verlangt dan ook een grote ruimte om tot een maximale kroonontwikkeling te kunnen komen.

Voor aanplant in een enkele rij is een plantafstand van 8-9 meter aan te bevelen. In bosverband zal de onderlinge afstand 12-13 meter moeten bedragen. Gezien de bijzondere eisen die gesteld worden ten aanzien van de kwaliteit van het hout (kwastvrij) is de teelt van dit wilgenhout afwijkend van andere houtsoorten.

Doel is het kweken van een takvrije stam van 2,50 meter - 3 meter lengte. De batlengte bedraagt namelijk 70 cm en uit

één stam moeten tenminste 3 doch mogelijk 4 batlengten kunnen komen.

Vanaf de teelt van het plantmateriaal wordt hiermede reeds rekening gehouden. Als plantmateriaal kan worden gebruikt onbewortelde poten of bewortelde bomen. Poten die op een „stoof” zijn gegroeid hebben dikwijls het nadeel dat zij nogal krom zijn. Ook is een poot gevoeliger voor de droogte. De voorkeur verdient dan ook de speciaal gekweekte bewortelde boom die van kortstek of langstek kan worden opgekweekt.

Bij deze opkweek wordt de boom zo snel mogelijk naar een takvrije lengte gebracht van 2,50 meter - 3 meter.

Gedurende de groeiperiode worden de bomen regelmatig gecontroleerd op uitlopende ogen op het takvrije gedeelte. Door met de hand langs de stam te strijken kunnen deze uitgelopen ogen worden verwijderd. Wanneer dit snoei-onderhoud regelmatig gedurende de groeiperiode wordt toegepast tot dat de boom kaprijp is, zal men kwastvrijhout kunnen oogsten.

In de kroon hoeft niet te worden gesnoeid. Hoe groter de kroon is, des te sneller zal de groei zijn.

Op een leeftijd van ± 15 jaar kunnen vlot gegroeide cricketbatwilgen kaprijp zijn. De omtrek op het midden van de takvrije stam (3 m) zal dan ± 135 cm kunnen bedragen. Inhoud aan „bathout” per boom $\pm 0,45$ m³.

Voor bomen van goede kwaliteit betaalt de Cricketbat-industrie f 75,— - f 100,— per stuk, of $\pm$ f 150,— - f 250,— per m³ op stam. Het vellen, afkorten en kloven wordt door Engelse vakmensen verricht.

Genoemde prijzen gelden zelfs voor kleine partijen bomen die als stukgoed naar Engeland moeten worden verzonden. Zouden

Salix alba 'Coerulea', takvrije stammen van 3 m.

wij cricketbathout per scheepsvracht kunnen aanbieden dan worden de prijzen nog interessanter.

Salix alba 'Coerulea' is in ons land weinig aangeplant. De gevoeligheid voor verschillende ziekten is hiervan mogelijk de oorzaak.

De meest gevreesde ziekte is wel de „watermerk ziekte”. Deze ziekte wordt veroorzaakt door een bacterie (Bacterium Salicis Day). In mei of juni worden de bladeren van één of meerdere takken bruin en soms sterft de kroon geheel af. Het hout van zieke bomen is waardeloos. Aangetaste bomen moeten direct worden geveld en verbrand om verdere besmetting te voorkomen.

In Engeland, met name in Essex, Suffolk, Hertfordshire en

Middlesex, zijn zelfs verordeningen van kracht die het vernietigen van zieke bomen verplicht stellen.

Hoe gunstiger groeiomstandigheden, des te minder kans is er dat bomen ziek worden. Plant dus geen wilgen op minder goede grond met een slechte ontwatering.

In ons land zijn na de oorlog een aanzienlijk aantal wilgen geplant. Het meest wel Salix alba 'Liempde'. Of dit hout geschikt is voor de fabricage van cricketbats is niet bekend. Dit zal worden onderzocht. Mocht de uitslag gunstig zijn, dan konden nog tal van beplantingen door speciale snoei geschikt worden gemaakt voor „bat”hout.

De prijzen voor Cricketbathout zijn zeer aantrekkelijk, maar er zijn ook risico's.

A. van Breen / Populieren in het landschap

Als lezer van het tijdschrift „Populier” zijn de zakelijke kanten van populierenaanplantingen U zeker beter bekend dan aan mij. Steeds weer word ik echter getroffen door de landschapsverfraaiende, toeristisch aantrekkelijke en vaak romantische indrukken, die populierenbossen oproepen en waarvan ik met de hierbij geplaatste foto van een uit 1937 stammende 'Marilandica'-beplanting een kleine indruk tracht weer te geven.

Zwervend per fiets of te voet door het mooie Brabantse land - ik ben Brabander en zeer chauvinistisch op dit gebied - zult U vele van deze rustige, aantrekkelijke plaatsen kunnen vinden, o.a. in de streek tussen Best - Oirschot en Liempde, in de omgeving van Sint Oedenrode, Schijndel, Veghel en niet te vergeten Valkenswaard.

Prachtig is het op een zonnige dag enkele uurtjes vrij te maken en dergelijke plekjes op te zoeken om geheel tot rust te komen, de schoonheid van kleuren in het door het gebladerte getemperde licht op U te laten inwerken en vaak verrassende momenten te beleven als konijntjes spelenderwijs in uw gezichtsveld rondartelen, fazantenpaartjes elkaar het hof maken ofwel de aanwezige flora een prachtig palet van tinten laat zien.

Geniet U zo van deze mooie indrukken, die U onontkoombaar in populierenaanplantingen vindt, dan valt het zwaar te bedenken, dat deze sierlijke bomen straks geveld en tot prozaïsche artikelen als geriefhout, klompen, lucifers enz. enz. of onherkenbare producten als hardboard of cellulose ten dienste van de mensheid hun einde zullen vinden.

Maar spoedig volgt een nieuwe aanplant en met het verstrijken der jaren ontstaan dan gelukkig weer de vele, zo aantrekkelijke plekken.

W. Keijzer / Afzet van Populierenhout

Houthandelaar

Het artikel van de hand van de Heer Adema in het eerste nummer van dit tijdschrift (mei 1964) getiteld „Factoren die de prijs van het Populierenhout kunnen beïnvloeden”, bevat drie elementen welke mij in hun onderling verband gezien, aanleiding geven wat dieper in te gaan op de functie van de houthandelaar en op de mogelijkheden om via de handel een optimaal gebruik van het beschikbare hout te verkrijgen. Dit dient de belangen zowel van de verkopende houtproducenten als van de houtverwerkende industrie.

Adema constateert in zijn artikel dat de verschillende populierenhout-verwerkende industrieën ieder eigen eisen stellen aan het te verwerken hout: „Zuivere zware onderstammen,

zuivere dunnere bomen, middenstukken etc.” Vervolgens merkt hij op dat deze industrieën ter wille van de rentabiliteit van haar grote investeringen, verzekerd dienen te zijn van een zeker jaarlijks kwantum hout. Tenslotte concludeert hij dat de producenten of via de handel of in het verband van een coöperatie hun hout zullen moeten gaan afzetten in assortimenten en kwaliteitsklassen, met de mogelijkheid via de coöperatie tot een juistere en betere prijsnotering te komen. De laatste opmerking doet veronderstellen dat de schrijver van genoemd artikel niet ten volle tevreden is over de wijze, waarop de houthandel in het verleden en thans haar functie heeft vervuld en nog vervult. Dit is niet onverklaarbaar, wanneer men vol-